

CENTERPARTIETS Valprogram

**inför valet den 18 september
1960**

Sveriges folk går i höst till val av riksdagens andra kammare. Valet avgör hur vårt land skall styras.

De båda valen 1958 blev en stor framgång för centerpartiet. Nu gäller det att ytterligare befästa denna. En ökad uppslutning kring centerpartiet skapar förutsättningar för en politik, som på grundval av den enskilda företagsamheten och de enskilda människornas initiativ främjar en välståndsutveckling till gagn för alla. Frihet, trygghet, rättvisa och personligt ansvar är ledande paroller för centerpolitiken.

Skatter och ekonomi

är frågor i centrum inför valet. Den allmänna omsättningsskatt, som regeringen genomdrivit, har medfört ett orimligt hårt skattetryck. Denna skattehöjning måste snarast upphävas, så att sparande och produktion främjas. Målsättningen för den nya skatteutredningen måste vara att skapa förutsättningar för ytterligare skattesänkningar.

Årets riksdag har beslutat om rätt till förlustutjämning vid beskattningen. Centerpartiet kräver att rätt till resultatutjämning även medges. Detta är nödvändigt för rättvisa åt grupper med ojämna inkomster.

Beslutet vid årets riksdag om höjda förvärvsavdrag för gifta kvinnor är ett framsteg. Centerpartiets krav är att förvärvsavdragen skall höjas även för hustrur, som deltar i mannens förvärvsarbete, såsom i jordbruk, handel och annan småföretagsamhet. Företagsbeskattningen måste omläggas i syfte att underlätta de mindre företagens konsolidering och självfinansiering.

Enigheten om avskaffande av ännu en dyrortsgrupp innebär ytterligare en framgång för centerpartiet. Men hela den orättvisa dyrortsgrupperingen måste avvecklas, så att de skattefria ortsavdragen blir av samma storlek i hela landet, dock med särskilt hänsynstagande till vissa områden i Norrland.

Frågan om skattelättnader för trygghetssparande i eget hem, egen rörelse och på pensionskonto i bank måste snarast lösas. Nödvändigt är att en effektivare kommunal skatteutjämning genomföres. Kommunerna får inte berövas den skatteersättning, som tillkommer dem enligt riksdagens beslut om de höjda kommunala ortsavdragen.

Sanering av statsfinanserna

är nödvändig för att en rimlig skattenivå skall nås och för att näringslivet skall få erforderligt utrymme för investeringar.

En angelägen utbyggnad av t ex kraftförsörjningen, utbildningen och sjukvården och tillgodoseende av eftersatta grupper ställer stora krav på samhällets resurser, vilket understryker nödvändigheten av sparsamhet med statens medel på alla områden där besparingar kan ske. Nya utgifter, som inte är att betrakta som absolut ofrånkomliga måste undvikas.

Den statliga förvaltningen - den civila såväl som den militära - måste effektiviseras och förbilligas.

För sanering av statsfinanserna krävs vidare, såsom centerpartiet föreslagit, en

långsiktplanering av budgeten, så att utgifterna kan anpassas efter inkomsterna vid ett rimligt skattetryck.

Näringslivet

måste beredas så gynnsamma förutsättningar som möjligt, så att arbetsmöjligheter kan tryggas åt alla och levnadsstandarden kan höjas. Fri företagsamhet och enskilt ägande är enligt centerpartiets uppfattning de viktigaste drivkrafterna i arbetslivet. Av särskild vikt är småföretagsamheten, som spelar en avgörande samhällsekonomisk roll och utgör en betydelsefull bebyggelsefördelande faktor samt är den bästa groningsgrunden för hela näringslivet. Finansiell maktkoncentration - privat såväl som statlig - kan leda till maktmissbruk och måste effektivt motverkas. Statlig dirigeringspolitik av kapitalmarknaden måste förhindras.

En grundförutsättning är att den ekonomiska politiken och skattepolitiken utformas på sådant sätt, att produktion och arbetsvilja främjas. Småföretagsamhetens problem måste särskilt uppmärksammas. Av vikt är framför allt att strävandena inriktas på en sänkning av räntan och tillgodoseende av småföretagsamhetens behov av långfristiga krediter.

EFTA-marknaden öppnar nya möjligheter för vårt näringsliv men medför också besvärliga anpassningsproblem inför ökad frihandel och skärpt konkurrens. Nödvändigt är i detta läge, att näringslivet beredes ökade resurser till utbyggnad och effektivisering av produktionsapparat och försäljningsorganisation.

Småföretagsamheten, som fått minskat utrymme på lånemarknaden, måste snarast tillföras härför erforderliga krediter.

Jordbrukets betydelse ur såväl beredskaps- och folkförsörjningssynpunkt som för samhällsekonomien måste väl beaktas. Det är ett oavvisligt krav att jordbrukets folk erhåller inkomstlikställighet med jämförbara grupper. Centerpartiet har krävt undersökningar och åtgärder i detta syfte. Ett angeläget krav är vidare att jordbrukets behov av krediter till rimlig ränta tillgodoses.

Småbruket är ur såväl ekonomiska som sociala och befolkningspolitiska synpunkter en för vårt land nödvändig produktionsform. Angeläget är att det mindre jordbruket beredes bättre möjligheter till en tillfredsställande inkomstutveckling. Det särskilda stödet till det mindre jordbruket måste snarast förbättras effektivt. Strävandena att komplettera ofullständiga jordbruk med skogsmark måste intensifieras och härför erforderliga krediter ställas till förfogande på tillfredsställande villkor.

Bondeskogsbruket måste värnas och dess strävan att genom enskilda insatser och frivillig samverkan uppnå en förbättrad skogsvård verksamt stödjas. Den s. k. bolagsförbudslagen skall upprätthållas till skydd för bondeskogsbruket.

En effektiv lagstiftning som bevarar jorden i den jordbrukande befolkningens ägo, måste också upprätthållas.

Trädgårdsnäringsens och fiskets utövare måste tillförsäkras möjligheter till skälig inkomst. Ett starkt gränsskydd är härför nödvändigt. Avsättnings-, kredit- och utbildningsfrågorna inom dessa näringar måste snarast bringas till en mera tillfredsställande lösning.

Ökad hänsyn måste tagas till det norrländska näringslivets produktionsbetingelser ifråga om avstånd och klimat. Den avgörande betydelse, som småbruket måste tillmätas för Norrlands näringsliv, måste härvid beaktas.

Företagsamhet och bebyggelse

skall enligt centerpartiets uppfattning lokaliseras på ett ändamålsenligt sätt över hela landet. En aktiv politik, som stimulerar företagsamhet och bebyggelse på landsbygden och i de mindre tätorterna, är nödvändig för att en levande landsbygd skall kunna bevaras och utvecklas. Egnahemsbebyggelsen bör främjas.

Upprustning av vägarna och förbättring av kommunikationerna framstår som angelägna krav för tillgodoseende av bygdens ekonomiska, sociala och kulturella behov.

Angeläget är vidare, att beslutanderätten i olika frågor decentraliseras ut på länsplanet och till kommunerna i största möjliga omfattning.

Folkpensionerna

skall ge en god och rättvis grundtrygghet - lika för alla. Det viktigaste i pensionsreformen är enligt centerpartiets mening att genom en väsentlig förbättring av folkpensionerna en skälig levnadsstandard garanteras åt dem, som genom sina arbetsinsatser lagt grunden till vår välbefinningsutveckling. Inför folkomröstningen 1957 fick folkpensionärerna allmänt ett löfte om en väsentlig höjning av folkpensionerna redan 1960 i enlighet med vad pensionsberedningen föreslagit.

Årets riksdagsbeslut blev emellertid inte i överensstämmelse härmed - höjningen av folkpensionerna stannade vid ungefär hälften av det som utlovats. Centerpartiet krävde, att löftet till folkpensionärerna skulle hållas, och är fast beslutet att med all kraft arbeta för förbättring av folkpensionsförmånerna i den takt som utlovats.

Vid fördelningen av ett framtida ökat produktionsresultat är det angeläget tillse att även folkpensionärerna får en rättvis andel av standardhöjningen. Denna kan då uttas exempelvis genom lägre allmän pensionsålder eller genom lägre pensionsålder för vissa grupper. Centerpartiets krav är att folkpensionsförmånerna skall förbättras även efter år 1968 vid en fortsatt ekonomisk standardförbättring för andra grupper.

Den vid årets riksdag beslutade förbättringen av familjepensionerna hälsas med tillfredsställelse. Men angeläget är att även de som blivit änkor före denna reform får en verklig standardförbättring.

Pågående utredning om väsentlig förbättring av invalidpensioneringen liksom om rättvisare fördelning av folkpensionskostnaderna mellan staten och kommunerna bör skyndsamt fullföljas och förslag föreläggas riksdagen.

Regeringen genomdrev i fjol beslut om obligatorisk inkomstgraderad tilläggs pensionering - ATP. Centerpartiet motsatte sig detta beslut och har med all kraft arbetat för lösning av frågan enligt den personliga frivilliglinjen, som ger varje medborgare personlig frihet att själv bestämma hur han skall spara för ökad trygghet. En sådan lösning förenar frihet och trygghet, som båda enligt centerpartiets mening representerar omistliga värden för den enskilda människan. Vid årets riksdag har centerpartiet krävt utredning om anordningar för underlättande av en personligt frivillig tilläggs pensionering.

Allt frivilligt sparande för ökad trygghet skall enligt centerpartiets mening uppmuntras och stödjas.

En översyn av socialpolitiken

pågår och bör skyndsamt fullföljas. Med beaktande av att friska och arbetsföra människor skall försörja sig själva bör riktmärket för samhällets åtgärder enligt centerpartiets uppfattning vara att skapa ett ekonomiskt grundskydd för den enskilde som ger trygghet under uppväxtåren, vid ålderdom, sjukdom, invaliditet, vid familjeförsörjarens död

liksom vid inkomstbortfall i anledning av arbetslöshet och liknande. De besparingar bör genomföras som är möjliga utan eftersättande av den socialpolitiska målsättningen.

De generella bostadssubventionerna, som utgår oberoende av vederbörandes ekonomiska förhållanden, bör successivt avvecklas. Inkomstsvaga grupper, t.ex. barnfamiljer och pensionärer, måste få effektivt stöd.

En angelägen uppgift för socialpolitiken är bättre skydd inom t. ex. sjuk- och yrkesskadeförsäkringen för småföretagare, husmödrar, hemmadöttrar, korttidsanställda löntagare m. fl.

Eftersatta vårdbehov, exempelvis inom kronikervården, mentalsjukvården och åldringsvården, bör snarast tillgodoses. Möjligheterna till vård, utbildning och arbete för de handikappade bör förbättras.

Folkknykterhet är en av förutsättningarna för vårt framåtskridande på olika områden. Nykterhetssträvandena måste därför ges ett verksamt stöd.

Ungdoms- och familjefrågorna

kräver ökad uppmärksamhet. Tryggheten och omvårdnaden i hemmen är grundläggande för barnens karaktärsutveckling. Stödet till barnfamiljerna genom barnbidragen och andra åtgärder måste upprätthållas. Tryggare hemförhållanden måste skapas genom samverkan mellan hem och samhälle.

Brottsligheten och särskilt våldsbrotten har blivit ett allvarligt problem i vårt samhälle.

Det är nödvändigt att effektivt skydda medborgarna till liv och egendom. Centerpartiet kräver en fastare hållning mot lagöverträdare och anser att villkorlig dom oftare än vad som nu är fallet bör förenas med skadeståndsskyldighet.

Kulturpolitiken

är av avgörande betydelse för vårt folks utveckling och måste därför ägnas ökad uppmärksamhet.

Den kristna livsåskådningen representerar med sin uppfattning om människan ett omistligt värde för vårt folk och måste utgöra grunden för allt vårt arbete i samhället. Undervisning, forskning och annan kulturell verksamhet måste kraftigt främjas. Vid skolväsendets utbyggnad bör eftersträvas att alla - oavsett ekonomi och bostadsort - erbjudes fullvärdig utbildning. Enhetsskolereformen skall genomföras på grundval av erfarenheterna från försöksverksamheten. Enighet råder kring den i år beslutade universitetsreformen. Men angeläget är att alla studerande vid högskolorna - såsom centerpartiet krävt - får möjligheter till räntefria studielån.

Författningsfrågorna

kommer att ägnas ökat intresse under den fyraårsperiod som valet avser. Centerpartiet vill verka för ett rättvist proportionellt valsätt med personval. Parlamentarismen bör inskrivas i grundlagen. Styrelseskicket bör vara så utformat, att kontinuitet i samhällsutvecklingen garanteras.

En klart alliansfri utrikespolitik

och ett försvar, som kan trygga vår frihet och vårt oberoende, är ett livsvillkor för vårt folk.

I överensstämmelse med vår demokratiska grundsyn bör vårt land sträva efter att främja en fredlig sammanlevnad mellan folken. Angeläget är vidare att verka för en internationell överenskommelse om nedrustning och om atomkraftens utnyttjande för enbart fredliga ändamål.

För frihet och trygghet
- rättvisa och personligt ansvar
Bygg vidare på Centerlinjen
Rösta med
CENTERPARTIET
den 18 september 1960